

Llum i Ombra

CREACIÓ D'EFECTES DE LLUM I OMBRA PER ADDICCIÓ

Com a exercici d'ombres,
prendrem com a referent

un dels gerros
del bodegó de Zurbarán

Natura morta d'atuells

que teniu en la imatge
d'aquesta mateixa fitxa.

Per tal de veure
com es fa o es produeix

un efecte similar de llum i ombra
com el que produeix el pintor,

encara que amb altres materials,
com el llapis

i el carbonet.

És una manera de veure
com de manera ràpida i àgil

podem de seguida transmetre
i comunicar efectes de llum i ombra

mitjançant l'ús, sobretot,
de la taca i la diferència de to,

que és clau
en aquest tipus d'exercicis.

Cal posar atenció
als punts més obscurs

de l'element que observem.

I, a partir d'aquí,
respectar la jerarquia tonal,

de manera que no hi hagi
res més obscur

que el més obscur que hem detectat

i res més clar que el punt més clar
que hem detectat.

Per tal d'aconseguir-ho,
sovint és útil entretancar els ulls

fins a veure només grans masses de to

en l'element
que estem dibuixant o representant

i això ens donarà
una lectura bàsica i sintètica

de les diferències tonals
en aquest objecte.

Quan estan establerts
els punts més obscurs i més clars,

sabem ja que la resta és
una gamma de grisos intermèdia

entre el punt més clar
i el més obscur.

Mitjançant l'ombra
també podem expressar

la distància entre fons i figura.

Un efecte molt típic és el reflex,

de manera que en la part d'ombra
de l'element representat,

en la part que toca més
el vorell de la figura,

de vegades hi ha un reflex lluminós

relacionat amb el rebot de la llum

de la superfície
sobre la qual està situat.

Aquest es un petit esbós

de com crear un efecte
de llum i ombra esquemàtic

sobre un element simple.

CREACIÓ D'EFFECTES DE LLUM
I OMBRA PER SUBSTRACCIÓ

Una altra manera de treballar
la llum i l'ombra

és partir de la taca,

és a dir,
establir un to gris mitjà

que construeix la forma
a partir del to més que de les línies

i que marca el to mitjà
de l'objecte representat.

En aquest cas, és un dels gerros

de la *Natura morta d'atuell*
de Zurbarán.

Després, sobre aquest to intermedi
podem establir

les zones més obscures

amb l'ajuda del carbonet
o d'altres eines,

com pot ser el llapis conté,

de manera que expressem

aquestes zones més obscures
que el to intermedi.

Després, amb el drap, inclús la goma,
per representar brillantors

es pot aclarir

la zona que no és tan obscura

com el to intermedi
que havíem establert,

de manera que es construeix
l'efecte de llum i ombra

mitjançant la sostracció
d'aquest valor.

I ens podem fer servir,
naturalment, de la línia

per establir alguns dels elements

i marcar zones més obscures com,
per exemple, l'ombra projectada.